VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za tajemnými památkami, kříži i lomy do Krs

GPS souřadnice: 49.9257100, 13.0550367

Praktické informace

Délka trasy: 6 km

Obtížnost: Lehká trasa pro děti od 8 let (dle fyzičky i pro mladší). Procházka je to delší, ale není na ní ani jeden kopeček. Kola i kočárky projedou pouze terénní. Pejskům se výlet líbit bude.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: Nejrychleji se do Krs dostanete tak, že se vydáte po D5 směrem na Plzeň a pak na Karlovy Vary. Na sjezdu u Štipoklas pojedete směr Krsy. Přibližně 120 km zvládnete asi za necelé dvě hodiny.

Parkování: Kdekoli v centru obce – parkovacích míst je zde dostatek.

Možnost občerstvení: Svačinku s sebou.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství:
Úterý, Nečtiny, Manětín, Rabštejn nad Střelou, Štědrá, Bochov, Valeč, Plasy, Kralovice, Kožlany, Krakovec, Zbiroh, Kladruby.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.
Trasu testovaly kamarádky Karolína a Hana z Plzně se svými babičkami.

Postřehy dětí:

Kája (7 let): „Hledala jsem zvláštní hodiny a pak je i našla – i nápis na nich.“

Hanička (8 let): „Škoda, že jsme neměli lano, chtěla bych lézt jako horolezec. Také se mi moc líbil zatopený lom.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí výletníci,

zveme vás na Plzeňsko do *Kraje živých vod* a také do jedné z nejstarších obcí v celé této oblasti – do Krs. Bude to trošku tajemný výlet, protože budeme hledat zvláštní kamenné polední hodiny, smírčí kříže, zatopené lomy a také boží muka. Provedeme vás malebnou krajinou, krásnou přírodou a také Husovou cestou. Co to je? Pojďte s námi na výlet a dozvíte se.

Výlet s tajenkou vznikl s podporou a pomocí Destinační společnosti Postřelí, a je tedy pro všechny zdarma.

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, máte rádi dobrodružné cesty mezi skalami a kolem lomů? Cesty, na kterých nepotkáte živou duši? Pak se vám dnešní výlet bude líbit. Můžete na něm zkusit lézt po skalách a dozvíte se, jak pomocí dvou kamenů zjistíte, kolik je hodin. Stejně jako k našim ostatním výletům jste i k tomuto dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Když půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Doplňovačka

Ahoj, holky a kluci,

máte rádi dobrodružné cesty mezi skalami a kolem lomů? Cesty, na kterých nepotkáte živou duši? Pak se vám dnešní výlet bude líbit. Můžete na něm zkusit lézt po skalách a dozvíte se, jak pomocí dvou kamenů zjistíte, kolik je hodin.

Stejně jako k našim ostatním výletům jste i k tomuto dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Když půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Jdeme na to:

Vítejte v Manětínské pahorkatině. Obec Krsy na Plzeňsku je jednou z nejstarších vesnic v širokém okolí. Tentokrát se tedy budeme brouzdat místy, kudy chodili lidé dokonce už v pravěku.

Zaparkujte kdekoli poblíž kostela. Tam totiž naše putování začíná.

Náves je to nádherná – hezky všechno po ruce.

První písemná zmínka o Krsech pochází již z roku 1183. Byl už někdo z vás v té době na světě? Možná vaše prapraprapraprapraprapraprababička a stejně starý pra…děda. Vy samozřejmě ne, leda v nějakém minulém životě. Pamatujete si nějaký? Jestli ne, zkuste si ho vymyslet.

V uvedeném roce daroval kníže Bedřich Krsy manětínským johanitům. A nejenom je, také další obce. Za jejich správy byl v první čtvrtině 14. století postaven kostel svatého Vavřince, který se stal dominantou vesnice. V roce 1483 Krsy koupil šlechtický rod Švamberků. Zůstaly jim až do roku 1712, kdy se staly součástí majetku rodu Löwensteinů. O jednotlivých rodech si povyprávíme cestou.

Najděte před kostelem pána, který si čte knížku. Nahlédněte mu přes rameno, co to louská. Nebojte, nebude se zlobit.

1. Opište první slovo z druhého odstavce.

Pán je sympaťák. Posaďte se vedle něj a nechte se vyfotit.

Spočítáte, kolik knoflíků má na kabátě? Kolik jich máte vy? Tak tolikrát oběhněte lavičku.

Máte-li zip, spočítejte zoubky. Cha, cha, to byl vtip. Uznáváme, že ne právě nejpovedenější. Ale na čelo jste si poklepali, co? :)

Teprve pak se můžete vydat ke kostelu.

Kostel svatého Vavřince je původně gotická stavba postavená ve čtrnáctém století. Během staletí prošel několika úpravami, hlavně barokními a klasicistními. Později k němu byla přistavěna věž. Ke svatostánku se váže několik zajímavostí. Třeba…

U severní strany uvidíte sochu svatého Jana Nepomuckého z roku 1716.

Poznáte, co (nebo koho) drží Nepomuk v ruce?

Najděte na kamenném podstavci letopočet. Sečtěte všechny jeho číslice.

2. Napište výslednou číslici.

Obcházíme kostel tak, že ho máme po pravé ruce.

U východní strany chrámu se nacházejí takzvané polední hodiny. Je to velký kámen – přesněji řečeno dva – který byste zřejmě minuli bez povšimnutí. Zastavte se u něj a dobře si ho prohlédněte.

K poledním hodinám se váže příběh z roku 1874. Tehdy ještě nebyly na věži hodiny, takže kostelník nevěděl, v kolik má

zvonit. Měl však jisté astronomické znalosti, tudíž využil ke stanovení poledne slunce. Zakopal na východ od kostela dva kameny tak, že když stín kostela padne mezi ně, znamená to, že je poledne. Polední hodiny v Krsech jsou astronomická památka, která zřejmě nemá na českém území obdoby. Při podrobnějším pohledu je možné spatřit vysekaný letopočet 1874, tedy rok vzniku hodin. Na druhém zase rozpoznáte nápis *MERIDIUM*, což latinsky znamená *poledne*.

Našli jste? Jste hrozně šikovné děti!

Jdeme se juknout na faru. To je ta budova nalevo, ve které sídlí obecní úřad. Víte, co to je fara?

Fara je sídlo, tedy dům, ve kterém bydlí farář. Obvykle je umístěna v blízkosti kostela a tvoří s ním jeden celek.

Tato původně barokní stavba byla po druhé světové válce využívána k různým účelům. V letech 1940 až 1970 sloužila jako kanceláře státního statku, později se stala sídlem místního národního výboru. Nakonec se z ní stal obecní úřad.

Zkuste najít znak obce. Pokusíte se ho popsat?

Základem znaku je červený štít, který symbolizuje odvahu a sílu. V levé horní části je v zeleném poli labuť. Na křídle nese maltézský kříž. Odkazuje na řád johanitů, kteří obec vlastnili od roku 1183, jak už jsme si říkali. V pravé horní části znaku se nachází zlatá růže, která představuje rod Löwensteinů. Krsy odkoupili v roce 1483 a drželi je po mnoho let. Což už jsme si také říkali. Zlatá mříž ve spodní části pro změnu odkazuje na kostel, který byl v obci postaven ve 14. století. Svatý Vavřinec byl umučen grilováním na roštu, a proto se mříž (nebo rošt) stala jeho symbolem. Atributem, podle kterého ho na různých vyobrazeních poznáme.

3. Jakou barvu má kříž na labuti?

Od úřadu míříme po málo frekventované silnici z obce. Pokud se postavíte zády k Janu Nepomuckému, je to ta asfaltka nalevo. Půjdete kolem oranžovo-zelené bytovky do mírného kopce.

Když jsme u těch löwensteinských růžiček. Znáte o tomto květu nějakou písničku? Nás napadla ta od kapely Wanastovi Vjecy, ale vám se asi bude líbit známá lidovka. A teď schválně: Která je která? :)

Vlasy od vína, kouzlo zhasíná

ve sbírce zvadlejch růží.

Bože zastav čas, ráno začíná se mi smát.

Okolo Hradce v malé zahrádce rostou tam tři růže.

Jedna je červená, druhá je bílá, třetí kvete modře.

Zkuste zazpívat na melodii jedné text druhé písničky. Jde to?

Jedním směrem to jde dobře, ale druhým hůře, že?

Zamyslete se nad názvem obce. Jak si myslíte, že vznikl? S krysami žádnou souvislost nemá, to vám můžeme prozradit hned.

Je doloženo, že se jméno v průběhu historie měnilo. Ve starých mapách a matrikách se objevovaly varianty jako Krizi, Kyrsi, Krzy, Krs a Kris. Pak se konečně ustálilo na dnešní podobě Krsy. Podle některých historických pramenů má název pohanský původ. Je odvozen od jména pohanského boha Slunce. Nazýval se Chrs nebo Krs. V tomto smyslu by jméno Krsi či dnešní Krsy mohlo znamenat *místo patřící Chrssovi*, tedy Slunci. Takže je to vlastně tak trochu obec Slunečná! :)

Po pravé straně vyhlížíme budovu **Environmentálního centra Krsy**. To je těžké slovo, že? Věděl by někdo, co znamená? A dokázal by ho někdo říci 3× po sobě? To zvládne jen opravdový borec! Je to totiž pekelně těžké! My to nezvládli ani jednou.

Slovo environmentální se týká všeho, co souvisí s životním prostředím. Je to široký pojem, který zahrnuje ochranu přírody, ekologii, udržitelnost a dopady lidské činnosti na naši planetu. Když se mluví o environmentálních problémech, myslí se tím například znečištění vzduchu a vody, globální oteplování, odlesňování, úbytek různých druhů zvířat a rostlin nebo hromadění odpadků.

Čím se zabývají právě tady?

Krsy leží v oblasti tmavé oblohy. Což znamená, že si tu chrání TMU. Tu pravou, černočernou, nezkaženou světly měst a podobně. Září osvětlení, která dává tmě co proto, se říká světelný smog*. Nebe jako černá holínka dělá z centra ideální místo ke vzdělávání o tomto tématu. Takže tady například poučují, že světelný smog nedělá dobře biorytmům lidí i zvířat, protože jejich těla mate…*

Jak moudré byly časy, kdy se chodilo spát se slepicemi a vstávalo s prvním ranním paprskem! Děláte to také tak? Doporučujeme!

Budova centra je navržena jako nízkoenergetická dřevostavba s vlastní fotovoltaickou elektrárnou a tepelným čerpadlem, což jí umožňuje fungovat bez potřeby napojení na elektrárny, teplárny a jiné vysavače peněz. Návštěvníci si tu mohou ověřit, že tyhle technologické vychytávky fakt fungují.

Jak to máte u vás doma? Žijete šetrně? Máte solární panely? Nebo snad dokonce tepelné čerpadlo? Zeptejte se rodičů, řeknou vám to.

Jasně, zatím tyhle zlepšováky nejsou dostupné každému. Ovšem třídit odpadky můžete. To určitě zvládnete. Děláte to?

Jakou barvu má popelnice, do které se dává plast? A sklo? A papír?

Jujky, jste ekologové, znáte barvy a máte pamatováka! Příroda vám to určitě nějak vrátí!

Najděte před budovou mapu Plzeňského kraje. Jsou na ní kolečka a v nich fotky nejzajímavějších míst.

Najděte Krsy.

4. Jak se jmenuje obec v kolečku pod nimi?

Je to zaniklá osada na planině v lesích nedaleko obce Nečtiny. Po roce 1945 bylo její německé obyvatelstvo odsunuto a vesnička se na krátkou dobu stala součástí vojenského prostoru Dlouhá Louka. Domy se postupně rozpadly. Do dnešní doby se dochovalo pouze pět studní, kaplička a několik sklepů.

Touto zaniklou obcí zatím naše výlety s tajenkou nevedou, ale v Nečtinách máme jeden úžasný výlet. Doporučujeme!

Ťapeme stále dál a dál. Nalevo už vidíme pahorek, kam během 15 minut také dojdeme. Zatím vyhlížíme **boží muka**.

To jsou takové malé památníky, které lidé před dávnými časy hojně stavěli. Někdy kvůli tomu, aby si připomněli, že na tom místě někdo zemřel. Třeba při nehodě nebo ve válce. Jindy jako poděkování za něco dobrého, co se stalo. Například za to, že obec přečkala nákazu nějakou chorobou. Někdy je to ale jen znamení, že je dané místo pro lidi důležité.

Označení *boží muka* získaly tyto miniaturní stavbičky, protože většinou připomínají nějaké utrpení, tedy právě *muka*. A nejznámější jsou Ježíšova muka, takže v nich obvykle nechybí nějaký svatý obrázek. Takže jsou vlastně i připomínkou toho, co Kristus pro lidi udělal.

Najdete na božích mukách srdíčko? A letopočet? Co je starší? Tato boží muka, nebo socha Nepomuka před kostelem?

Ano, správně jste na obrázku poznali Ježíška. Nenese vám ale dárky. Trpí na kříži a pak leží na klíně mamince Marii.

U božích muk můžeme také za něco poděkovat. Doporučujeme vyjádřit vděk za dobrou svačinku, kterou na výlet připravily babička nebo maminka. Nebo za to, že jsme všichni zdraví a máme se rádi.

Další předmět, který budeme hledat, je hodně strašidelný. Hledáme smírčí kamenný kříž. Objevíte ho napravo u cesty.

Ve středověku bylo při trestání provinilců možné uplatnit systém takzvaného smírčího práva. Co to obnášelo? Případ šlo vyřešit jakousi mimosoudní dohodou a odškodněním. Pokud nebyl zločinec – většinou vrah – rovnou potrestán ztrátou hrdla (popravou), mohla se věc vyřešit smírčí smlouvou. Ta byla sepsána mezi pachatelem a pozůstalými. Obě strany usmiřovala, vraha chránila před případnou mstou a ukládala mu podmínky, jak svůj zločin postupnými kroky odčinit. (Z čehož plyne, že nesmělo jít o chudé zabijáky.) Ujednání obsahovalo například dohodu o finančním odškodnění a dále povinnost pachatele vykonat určitou formu veřejného pokání.

*Viníkovi také přikazovalo vztyčit na místě neštěstí **smírčí kříž**. Tyto kříže stávají v polích a při cestách, na návsích i v lesních samotách, zapomenuty a často bez povšimnutí. Co se na místě událo, se z nich již obvykle nedozvíme. Jen některé probouzejí jakési tušení, protože je na nich vytesaný reliéf vražedného předmětu: například kopí, sekera, meč či kuše. Vzácně objevíme i letopočet.*

Všimněte si, že je na kříži z jedné strany kolečko a z druhé jiný geometrický tvar. Který to je? Namalujte ho prstem do vzduchu. A teď chodidlem! :)

Pár minut za křížem si můžete nebo nemusíte udělat odbočku na **Polínko**. Je to krásný lom s horolezeckou stěnou. Výlet si prodloužíte jen o kilometr. Ale doporučujeme, aby tam nechodila „polena“ a „hromdopolicové“, protože v lomu budeme potřebovat mrštnost, sílu a hbitost. Jako indiáni.

Znáte nějaké indiánské jméno? Jak byste se apačsky jmenovali vy?

Před 16 lety, když se autorce tohoto textu podařilo během 20 měsíců porodit 3 děti, jí dal manžel indiánské jméno *Tacorodíkudychodí*. Nic moc… :)

Skalní masiv Polínko se nachází na úbočí Polínského vrchu, který je nejvyšším bodem Úterské pahorkatiny. Je viditelný z obcí Polínka a Krsy. Tvoří ho pozůstatky lávového příkrovu ze sopečné horniny. Vznikl díky bývalému lomu. Jak se lámalo, byla skála odkryta. Geologové nás poučili, že má tento masiv sloupcovitou odlučnost. Což je prý pro horolezce to pravé. Nejspíš ano, jinak by tu nevznikly desítky lezeckých cest o délce od deseti do dvaceti metrů. Většina je dobře zajištěna. Místo je oblíbené zejména lezci, kteří preferují spárové lezení.

Kdo chce, ať si zkusí trochu popolézt. Kdo není šplhoun, zazpívá si a vrátí se na cestu.

Horolezci, horolezkyně, horolezčata,

nelezte na skálu, co je hodně špičatá.

Spadnete do písku

a svou rodnou vísku

nespatříte více,

dudlaj dá.

Jsme zpátky na asfaltce a pokračujeme do vísky Polínka. Leží právě pod stejnojmenným vrchem.

Polínský vrch je také zajímavý z historického hlediska. Archeologické nálezy totiž mluví zcela jasně: Tady se žilo už v pravěku!

Děti, víte něco o pravěku? Znáte nějakou pohádku nebo film, který se v pravěku odehrává?

V českém prostředí je asi nejznámější snímek *Cesta do pravěku* od režiséra Karla Zemana z roku 1955. Je to fantastický dobrodružný film, který vypráví o čtyřech chlapcích, co se na loďce vydají proti proudu času. Setkávají se se zvířaty od doby ledové až po prvohory. Tento film je dodnes ceněný pro na svou dobu revoluční triky. Jukněte na něj a užasněte, co šlo vytvořit i bez počítačů. Je to bomba!

Animovaných filmů a seriálů pro děti, které se odehrávají v pravěku, vznikl samozřejmě od té doby pytel. K populárním patří například americký animovaný film *Doba ledová*, který se zaměřuje na zvířata žijící na sklonku doby ledové. Nebo rodinná komedie *Croodsovi*, která ukazuje život jedné pravěké rodiny. Známí jsou také *Flinstonovi.* V českém prostředí existuje také večerníček *O člověčkovi.* Do pravěku se také vypravili Mach a Šebestová. Dokonce si jednoho pračlověka přivezli domů. Jak se jmenoval?

No a samozřejmě nemůžeme zapomenout na Jurský park!

Znáte nejznámější českou knihu o pravěku? Napsal ji Eduard Štorch a hlavními hrdiny byl Kopčem a Veverčák. Kdo si vzpomene?

5. Doplňte název: ….. mamutů

Mineme další kapličku – a jsme v Polínce.

Víska leží v nadmořské výšce asi tak 600 metrů a spadá pod obec Krsy v okrese Plzeň-sever.

Vidíte bílý dům, který obrůstá rostlina a má kulatá okna? Krátce se jím pokocháme a štrádujeme dál za svými nosíky. Z asfaltky odbočíme doprava až u cihlového domu čp. 24. Je to westernová stodola a na dveřích má pošťácký lesní roh.

Polní cesta nás vede kolem zahrad domů. Vyhlížíme kamenný sloup. Už! Možná jde o pozůstatek nějakého pomníku či božích muk. Těžko říci, protože nápis na něm je v němčině a dost zašlý. Ale můžete na něm najít dvě kytičky.

Kříž se nám někam schoval, ale nepochybně na sloupku někdy byl. Pravděpodobně šlo o kříž maltézský. Takže je nejvyšší čas, abychom si něco řekli o jeho nositelích. Měli to tu ostatně po staletí pod palcem.

Víte, kdo jsou johanité?

Historický a dodnes existující rytířský řád. Oficiálně je známý jako Suverénní řád maltézských rytířů*. Původní název byl* Řád špitálníků svatého Jana v Jeruzalémě*. A právě od jména patrona svatého Jana Křtitele pochází pojmenování johanité.*

Jak jste už jistě pochopili, řád byl založen v 11. století v Jeruzalémě. Staral se o nemocné a zraněné poutníky. Zpočátku byl jeho hlavním posláním provoz špitálů, proto se členům říkalo i špitálníci. Postupně se však přeměnili v rytířský řád a stali se významnou vojenskou silou, která chránila poutníky a bojovala v křížových výpravách.

Po ztrátě Svaté země se přesunuli na ostrov Rhodos, kde si vytvořili vlastní stát. Zde byli známí jako rhódští rytíři. Po porážce osmanskými vojsky se po čase usadili na ostrově Malta, který jim daroval císař Karel V. Od té doby se jim začalo říkat maltézští rytíři.

Roku 1483 Krsy od johanitů koupil rod Švamberků a připojil je ke svému majetku. U něj pak ves zůstala až do roku 1712, kdy se stala součástí bezdružického majetku Löwensteinů.

V Čechách se Löwensteinové objevili na počátku 18. století. Koupili statky Krasíkov, Gutštejn a Cebiv, které spojili s Bezdružicemi. Postupně získali i další panství, například Bor na Tachovsku. V Čechách zůstali až do roku 1945. Potomci rodu však dodnes žijí v několika větvích v cizině.

V zahradách nalevo rostou ovocné stromy. Pokud půjdete výlet na podzim, několik slivoní potkáte i napravo u pole. Určitě nikomu nebude vadit, když si pár švestiček utrhnete.

Vidíte úly a včelky? Nevíme o žádné včelí písničce, kterou by složila česká kapela, a tak si můžeme zazpívat tu od „Goťáka“.

Učení páni zkušení,

já rád bych k vám teď podotknul,
nikdo z vás nemá tušení

že v dálce stojí malý úl.

Z něj každé ráno vyletává včelka Mája,

naše kamarádka včelka Mája,

máme jí co závidět,

výšku, z které vidí svět.

Myslíte si, že se Mája ve skutečnosti jmenovala Marie?

Dojdeme k dalším domkům. Za nimi už čeká silnice. Půjdeme po ní jen pár desítek metrů doprava a u stavení, kterému po oknech lezou obří slunéčka sedmitečná, odbočíme doleva.

Zastavíme se u naučné tabule *NA HOLÉ*.

Tady všechny děti dostanou od kohokoli s pádnou rukou preventivně na holou. Nééé, děláme si legraci! :)

Najděte u mapy naší země ukazatel světových stran.

6. Opište písmeno nahoře.

Ujdeme pár metrů… A jsme u dalšího lomu. Tento je čedičový a je dnes známý pod názvem Na Holé. Ale místní mu možná říkají úplně jinak, jak už to tak bývá.

Těžba v tomto lomu začala na počátku 20. století. Kvalitní čedič se používal především jako silniční štěrk a drť. Lámání bylo ukončeno před začátkem druhé světové války. Po jejím skončení se dno naplnilo srážkovou vodou, čímž vzniklo skalnaté jezírko. Je poměrně hluboké, takže pro malé plavce nic moc. Navíc bývají lomové koupačky studené. Lahvové pivo by se tu asi vychladilo správně… Ale vy?

Z geologického hlediska je tento lom zajímavý také proto, že se jedná o pozůstatek sopečného útvaru. Čedič neboli bazalt je tmavá a velmi jemnozrnná vulkanická hornina, která vzniká rychlým tuhnutím lávy po sopečném výbuchu. Je to jedna z nejběžnějších hornin na Zemi. Tvoří velkou část zemské kůry. Nachází se také na Měsíci, Marsu a jiných planetách. Charakteristickou vlastností čediče je jeho sloupcovitá odlučnost. Což znamená, že když láva chladne, smršťuje se a vytváří pravidelné pětihranné nebo šestihranné sloupce, které jsou na sobě naskládané. Tento jev je krásně vidět například na Panské skále na severu Čech. Ale i jinde po světě.

Díky své pevnosti a odolnosti se čedič používá ve stavebnictví. Už jsme zmínili, že je vítán jako silniční štěrk nebo materiál k tvorbě náspů. Lze z něj ovšem vyrobit také nádherné dlažební kostky a obklady. Je to hornina, která je velmi užitečná.

Vidíte, jaké vytváří kousky, které jsou do sebe vpasované?

Vrátíme se na pěšinu a pokračujeme podél lesa stále rovně. Držíme směr, dokud nenarazíme na stezku, která nás pak odvede zpátky do Krs.

Nad hlavami nám možná prosviští párek labutí. A i kdyby ne, stejně nás tito krásní opeřenci doprovázejí na znacích po celý tento výlet.

Labutě patří mezi největší a nejtěžší létající ptáky na světě. Jsou známé svou celoživotní věrností – zvolí si partnera na celý život. Pokud jeden z páru zemře, druhý často zůstane sám. Jsou také velmi ochranářské a vázané na svůj domov. Při obraně hnízda a mláďat dokážou být náramně vzteklé a útočné.

Legendární „labutí píseň" je údajně nejkrásnější zpěv, jaký lze na planetě slyšet. Však jde také o poslední zvukový projev před smrtí. Což nám napovídá, že jde o mýtus. Před smrtí nikomu do zpěvu nebývá. Ani labutím. Ve skutečnosti nikdy nevydávají libé zvuky, ale spíše troubí.

Pro svou krásu a ladnost často poletují v pohádkách a mýtech. Symbolizují proměnu, čistotu a lásku. V baletu *Labutí jezero* jsou labutě prokleté princezny, které se do lidské podoby navracejí jen v noci. (Moc by nás zajímalo, jak se tyto princezny cítily, když celý den pojídaly trávy, řasy, vodní mor, rákos, kořínky, plže, mlže a hmyz. Možná jsou jejich krásné tanečky odrazem žaludečních křečí…)

V řecké mytologii se bůh Zeus proměnil v labuť, aby svedl královnu Ledu.

Krásnou pohádku o labuti s názvem *O ošklivém káčátku* napsal jeden známý dánský spisovatel.

7. Jak se spisovatel jmenuje příjmením?

Odbočíme ostře doprava – a jsme v krásné dlouhé třešňové aleji.

Poslední úsek, který nás dnes čeká, se nazývá *Husova cesta*. Je součástí dálkové pěší poutní stezky, která symbolicky sleduje poslední cestu mistra Jana Husa z Prahy až do německé Kostnice, kde byl v roce 1415 upálen. Celá trasa měří přibližně 800 kilometrů a je rozdělena do několika částí. Jedna z nich prochází také Plzeňským krajem a obcí Krsy. Tato trasa vede významnými místy spojenými s Husovým životem.

Dojdeme na vyhlídku. Pokud vás nehalí mlha jako nás, dohlédnete opravdu daleko do kraje.

Najděte tabuli úplně vlevo. Popisuje místa směrem na Český les. Kdo nic nevidí, může si je představovat.

Najděte obec, která je hned nad Ostrovem u Bezdružic.

8. Napište název obce.

Shodou náhod jde o počeštělé (lehce ohnuté) příjmení autorky tohoto textu. :)

Stále kopírujeme třešňovou alej. Není jen tak ledajaká, nýbrž pamětní. Místní dobrovolníci ji vysadili v roce 2013. Kromě 35 třešní zde roste i 5 jeřábů. Což nejsou ptáci ani stavební stroje, ale stromky plodící jeřabiny. Zda jsou ty zdejší jedlé, jsme nezjišťovali. V každém případě je to krásná alej a Janu Husovi by se v ní určitě líbilo.

Nám se tady líbí také. A vůbec v celém tomto kraji, kterému se říká *Kraj živých vod*. Slavkovský les je totiž významnou chráněnou oblastí přirozené akumulace vod. Vyskytuje se zde velké množství minerálních a léčivých pramenů. Prý je jich přes tisíc. Zaručeně jde o na kyselky nejbohatší oblast v republice. Některé jsou využívány k organizovanému ozdravování, například v Mariánských Lázních.

Kam kopnete, tam vytryskne minerálka. Fakt! :)
Zkoušeli jsme kopat nožkou, abychom to potvrdili. Výsledkem byla díra v botce. Tak věřte a nezkoušejte to. Chce to minimálně krumpáč.

Ve většině západočeských lázní máme také výlety s tajenkou. Tak na ně mrkněte a můžete vyrazit. Jsou kraťoučké, vodnaté a ozdravné.

Přicházíme do Krs. Kostelní věž nám přesně ukazuje směr, kterým máme jít. Právě kostel se promítl do naší tajenky. Jak jste si už jistě všimli.

Máme hotovo. Procházka i osvěta jsou u konce. Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil. Děkujeme, že jste si s námi zahráli. Také děkujeme Destinační společnosti Postřelí, že nám výlet pomohla vymyslet a že ho nabídla všem výletníkům ke stažení zdarma.

Přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! ☺

V textu byly použity mj. texty z webů https://www.krsy.cz, www.kudyznudy.cz, www.pohadkozem.cz, Bukačová, I., Fák, J., Foud, K.: Historicko-turistický průvodce č. 7, Severní Plzeňsko II. Domažlice a Plzeň 1997, Ivan Mládek – Prachovské skály.

Otázky k tajence

1. **Opište první slovo z druhého odstavce.**
2. **Napište výslednou číslici.**
3. **Jakou barvu má kříž na labuti?**
4. **Jak se jmenuje obec v kolečku pod nimi?**
5. **Doplňte název: ….. mamutů.**
6. **Opište písmeno nahoře.**
7. **Jak se spisovatel jmenuje příjmením?**
8. **Napište název obce.**

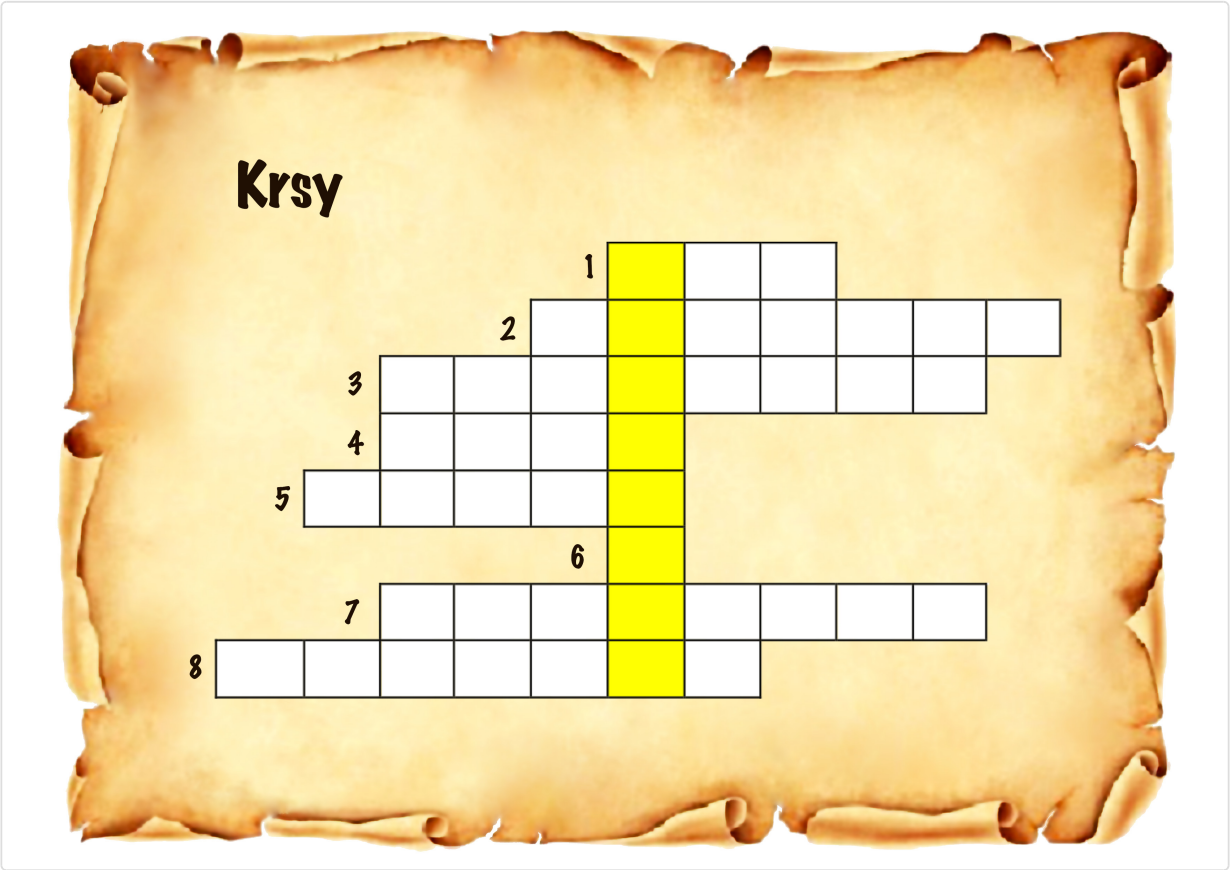

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 23.11.2026 12:58